

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія маркетингу, торгівлі та харчових технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

Вікторія СОВА
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Захист прав споживачів»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

18 Виробництво та технології

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійна
програма

Харчові технології

спеціальність

181 Харчові технології

відділення

Підприємництва

(назва відділення)

2025 рік

Робоча програма «Захист прав споживачів»
(назва навчальної дисципліни)
для студентів
за галуззю знань 18 Виробництво та технології
спеціальністю 181 Харчові технології
освітньо-професійна програма Харчові технології
«29» серпня 2025 року, - 10 с.

Розробник: Ірина ВІННИК, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії маркетингу, торгівлі та харчових технологій
Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії маркетингу, торгівлі та харчових технологій

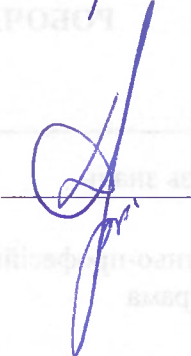

Н.Дубас

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова

Д. Костюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	18 Виробництво та технології	Вибіркова
Модулів - 2	Спеціальність: 181 Харчові технології Освітньо-професійна програма: Харчові технології	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		4(3)-й
		Семестр:
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи – 6		7(5)-й
		Лекції:
		14 год.
		Практичні, семінарські:
		12 год.
		Лабораторні:
		0 год.
	Самостійна робота:	
64 год.		
Вид контролю:		
Диференційований залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми здобуття освіти – 26/64

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» є формування комплексу знань, умінь і навичок з основ захисту прав споживачів відповідно до потреб професійної діяльності фахівця у сфері торгівлі та ознайомлення з основними принципами і функціями технологій захисту прав споживачів у підприємницькій діяльності та навчити майбутніх фахівців розуміти принципи пріоритету споживача та захищати свої права.

Перелік компетентностей студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК11. Здатність до професійної комунікації та роботи в команді.

СК12. Здатність мотивувати до професійного розвитку працівників виробничої дільниці (підрозділу).

3. Передумови вивчення навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна базується на раніше здобутих результатах навчання таких навчальних дисциплін, як «Правознавство», «Основи стандартизації та контролю якості харчових продуктів», «Організація виробництва у закладах ресторанного господарства».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання:

РН4. Контролювати технологічні процеси харчових і суміжних виробництв.

РН6. Вносити пропозиції щодо удосконалення технології харчової продукції.

РН7. Застосовувати вимоги законодавства, нормативно-технічну та технологічну документацію в галузі харчових технологій в професійній діяльності.

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів наведено в додатку до робочої програми навчальної дисципліни.

6. Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають поточний, модульний та підсумковий контроль знань студента.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних) занять та у процесі здійснення самостійної роботи у таких формах: тести, задачі, розрахункові роботи, вирішення ситуаційних завдань, студентські презентації, робота в Інтернет тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

7. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Концептуальні основи захисту прав споживачів

Тема 1. Основний зміст, роль і значення консюмеризму як світової концепції захисту прав споживачів.

Що означає термін "консюмеризм" у контексті захисту прав споживачів? Керівні принципи ООН, спрямовані на захист інтересів споживачів. Історичне значення в активізації консюмеризму у світі. Вплив консюмеризму на розвиток глобальної економіки. Інструменти та законодавчі акти для захисту прав споживачів в різних країнах. Сучасні тенденції консюмеризму.

Тема 2. Правові основи захисту прав споживачів

Законодавство про захист прав споживачів на національному рівні. Основні етапи створення законів про права споживачів. Основні положення і принципи законодавства про права споживачів. Правова відповідальність бізнесу за порушення прав споживачів.

Органи і механізми захисту прав споживачів. Роль та функції національних органів з захисту прав споживачів. Роль неурядових організацій і громадськості у захисті прав споживачів.

Тема 3. Сучасні аспекти захисту прав споживачів.

Шахрайство і обман споживачів. Порушення гарантій та якості товарів і послуг. Вирішення спорів і компенсація збитків. Сучасні виклики у правовому захисті споживачів. Електронна комерція та онлайн-покупки. Кібербезпека та захист персональних даних. Екологічні аспекти прав споживачів.

Тема 4. Механізм захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів діяльності, наданні послуг і виконання робіт.

Механізми звернення споживачів до державних установ. Подання скарг і заяв від споживачів. Процедури розгляду скарг та вирішення спорів. Контроль за організацією роботи ринків та дотриманням правил торгівлі на них. Системи перевірок суб'єктів господарювання. Основні вимоги до оформлення матеріалів перевірок. Контроль за якістю товарів народного споживання. Контроль за дотриманням санітарних норм і правил на підприємствах торгівлі.

Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів

Правові норми щодо відповідальності за порушення прав споживачів. Статті та розділи законодавства, які регулюють відповідальність. Громадянська відповідальність перед споживачами. Кримінальна відповідальність за небезпечні товари. Види

адміністративних санкцій за порушення законодавства. Застосування адміністративних санкцій. Роль суду у вирішенні спорів між споживачами та постачальниками.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		сем	п	с.р.	
Модуль 1. Концептуальні основи захисту прав споживачів					
Тема 1. Основний зміст, роль і значення консьюмеризму як світової концепції захисту прав споживачів.	12	2	-	-	10
Тема 2. Правові основи захисту прав споживачів.	17	4	-	2	11
Тема 3. Сучасні аспекти захисту прав споживачів.	14	2	-	2	10
Модульна контрольна робота № 1	2	-	-	2	-
Разом за модулем 1	45	8	-	6	31
Модуль 2. Захист прав споживачів у сфері безпеки харчових продуктів, діяльності, послуг та виконання робіт					
Тема 4. Механізм захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів діяльності, наданні послуг і виконання робіт.	23	4	-	2	17
Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів	20	2	-	2	16
Модульна контрольна робота № 2	2	-	-	2	-
Разом за модулем 2	45	6	-	6	33
Усього годин	90	14	-	12	64

9. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми та зміст лабораторних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	

10. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми та зміст практичних занять	Кількість годин
1.	Тема 1. Основний зміст, роль і значення консьюмеризму як світової концепції захисту прав споживачів 1. Що означає термін "консьюмеризм" у контексті захисту прав споживачів? 2. Які основні принципи і цінності вкладені в концепцію консьюмеризму? 3. Які історичні події та фактори сприяли розвитку консьюмеризму як руху? 4. Як консьюмеризм впливає на розвиток глобальної економіки? Тема 2. Правові основи захисту прав споживачів 1. Аналіз та порівняння правових основ захисту прав споживачів в двох різних країнах. 2. Складіть порівняльну таблицю, в якій ви визначите основні аспекти законодавства для захисту прав споживачів в кожній країні.	2

	3. Назвіть обов'язки споживачів та постачальників, процедури скарг та судові механізми захисту прав споживачів.	
2.	Тема 3. Сучасні аспекти захисту прав споживачів 1. Дослідження та аналіз базових прав споживачів на задоволення власних потреб в вашому регіоні або країні: - право на інформацію - право споживача на чітку, достовірну та доступну інформацію про товари та послуги. - право на безпеку - право на захист від небезпечних товарів та послуг. - право на вибір - право на вибір товарів і послуг, а також право на конкурентну цінову політику. - право на задоволення основних потреб - право на доступність та доступ до основних життєвих потреб, таких як харчування, житло та медичні послуги. - право на скаргу та захист від недобросовісних практик - право споживача на подання скарги та захист від недобросовісних дій постачальників.	2
3.	Модульна контрольна робота № 1	2
7	Тема 4. Механізм захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів діяльності, наданні послуг і виконання робіт 1. Вивчіть законодавство та правила, що регулюють галузь харчові технології в вашому регіоні або країні. 2. Дізнайтеся, які інституції та органи відповідають за захист прав споживачів у цій галузі. 3. Зберіть інформацію про механізми скарг, судові вироки та інші засоби захисту прав споживачів.	2
12	Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів 1. Дослідити конкретний випадок порушення та ідентифікувати основні винні сторони, включаючи юридичні та фізичні особи. 2. Вивчити приклади судових рішень або адміністративних санкцій, які були застосовані у подібних випадках порушення прав споживачів у вашому регіоні. 3. Проаналізувати ефективність застосування законодавства щодо відповідальності та з'ясувати, чи відповідає вона ступеню порушення прав споживачів та забезпечує відшкодування збитків.	2
13	Модульна контрольна робота № 2	2
	Разом	12

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми та зміст лабораторних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	

12. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Основний зміст, роль і значення консьюмеризму як світової концепції захисту прав споживачів 1. Історичне значення в активізації консьюмеризму у світі. 2. Вплив консьюмеризму на розвиток глобальної економіки. 3. Інструменти та законодавчі акти для захисту прав споживачів в різних країнах. 4. Сучасні тенденції консьюмеризму.	10

2	Тема 2. Правові основи захисту прав споживачів 1. Правова відповідальність бізнесу за порушення прав споживачів. 2. Роль неурядових організацій і громадськості у захисті прав споживачів. 3. Можливості споживачів у поданні скарг та оскарженні порушень прав.	11
3	Тема 3. Сучасні аспекти захисту прав споживачів 1. Кібербезпека та захист персональних даних. 2. Екологічні аспекти прав споживачів. 3. Особливості вимог до якості послуг. 4. Захист прав споживачів у сфері послуг.	10
4	Тема 4. Механізм захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів діяльності, наданні послуг і виконання робіт 1. Системи перевірок суб'єктів господарювання. 2. Основні вимоги до оформлення матеріалів перевірок. 3. Контроль за якістю товарів народного споживання. 4. Контроль за дотриманням санітарних норм і правил на підприємствах торгівлі.	17
5	Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів. 1. Громадянська відповідальність перед споживачами. 2. Кримінальна відповідальність за небезпечні товари. 3. Види адміністративних санкцій за порушення законодавства. 4. Застосування адміністративних санкцій. 5. Роль суду у вирішенні спорів між споживачами та постачальниками.	16
	Разом	64

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Презентації в PowerPoint, відеоролики, мультимедійний проектор та екран. Навчально-методичне забезпечення з навчальної дисципліни, розміщене у навчально-інформаційному середовищі Moodle.

15. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль № 1 50			Модуль № 2 50			Всього балів
Т 1- Т 2	Т 3	МКР №1	Т 4	Т 5	МКР №2	
ПЗ №1	ПЗ №2			ПЗ №3		ПЗ №4
20	15	15	15	20	15	

Шкала оцінювання студентів

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання диференційованого заліку
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

16. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України: Затв. Законом України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III.
3. Цивільний кодекс України № 1540–06 // Кодекси України. К. - , 1998. - Кн. 2.
4. Закон України “Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини” // Відомості ВР, 1998. – № 19. – С.98; із змінами внесеними згідно із .Законом України від 13.09.2001 р.(ВВР, 2002. – № 1. – С.2.
5. Закон України «Про захист прав споживачів» від 15 грудня 1993 р. № 1023-XII.

Підручники (навчальні посібники)

1. Білецька Г.В. Сучасні тенденції захисту прав споживачів в умовах цифровізації: навчальний посібник / Г.В. Білецька, С.А. Назарко. – Львів: Растр-7, 2024. – 240 с.
2. Гриценко О.А. Захист прав споживачів в Україні та ЄС: порівняльний аналіз: навчальний посібник / О.А. Гриценко, М.П. Солодуха. – Полтава: ПУЕТ, 2023. – 320 с.
3. Зверева О.В. Захист прав споживачів: навчальний посібник / О.В. Зверева. – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2018. – 346 с.
4. Іванова К.М. Захист прав споживачів в цифровій економіці: навчально-методичний посібник / К.М. Іванова, Л.Г. Ткаченко. – Дніпро: НТУ "ДП", 2023. – 200 с.
5. Захист прав споживачів: підручник / [За ред. проф. Я.М. Шевченко]. – Харків: Право, 2020. – 424 с.
6. Коломієць В.І. Адміністративно-правовий механізм захисту прав споживачів: навчальний посібник / В.І. Коломієць. – Запоріжжя: КПУ, 2023. – 275 с.
7. Кузнєцова А.Я. Захист прав споживачів фінансових послуг: навчальний посібник / А.Я. Кузнєцова, С.В. Глуценко. – Київ: КНЕУ, 2019. – 280 с.
8. Мельник О.С. Правове регулювання захисту прав споживачів в Україні: навчально-методичний посібник / О.С. Мельник. – Львів: ЛьвДУВС, 2021. – 180 с.
9. Петренко Т.В. Міжнародні стандарти захисту прав споживачів: навчальний посібник / Т.В. Петренко. – Одеса: Фенікс, 2022. – 256 с.
10. Романюк Я.С. Захист прав споживачів фінансових послуг: теорія і практика: монографія / Я.С. Романюк. – Київ: Кондор-Видавництво, 2024. – 380 с.
11. Сидоренко А.С. Захист прав споживачів в умовах євроінтеграції: навчальний посібник / А.С. Сидоренко, В.П. Коваль. – Київ: Алерта, 2022. – 310 с.
12. Шлійко А.В. Організаційно-правові засади захисту прав споживачів / Навчальний посібник. – Тернопіль, ТНЕУ. – 2018. – 300 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Кабінет міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Міністерство економіки, дозвілля та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Держпродспоживслужба. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/>
5. Всеукраїнська асоціація з питань захисту прав споживачів «СПОЖИВЧА ДОВІРА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vgo-dovira.org/>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»

Для денної форми здобуття освіти

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено вивчення 2-х модулів обсягом (кредитів ЄКТС):

1 модуль - 1,5 (45 год.) – 50 балів;

2 модуль - 1,5 (45 год.) – 50 балів.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою (поточний, модульний та підсумковий контроль (залік)).

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено застосування 3-х форм контролю знань студентів: поточного, модульного, підсумкового.

1. Поточний контроль.

За кожним елементом модулю, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни, обов'язкова певна форма поточного оцінювання знань. Такими формами можуть бути:

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, розв'язання задач, виконання певних розрахунків тощо);
- тестування знань студентів з певної теми або з певних окремих питань лекційного курсу;
- перевірка розв'язання завдань (задачі, окремі розрахунки) тощо.

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та допоміжної літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

На семінарському/практичному занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо прикладів з економічної практики;
- правильність розрахунків при визначенні певних показників, вирішенні ситуаційних завдань, задач;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

Оцінювання самостійної роботи студента.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється як під час аудиторних занять (на практичних заняттях), так і у позааудиторний час.

Контроль самостійної роботи передбачає:

- визначення ступеня засвоєння матеріалу;
- визначення якості виконання завдань;
- своєчасне виконання і здача поточних завдань;
- оцінку знань, здобутих у результаті самостійної навчальної роботи.

2. Модульний контроль.

Кожен модуль завершується виконанням студентом модульної контрольної роботи. Модульний контроль є підсумком певного етапу вивчення навчальної дисципліни. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. На модульну контрольну роботу передбачено 30% від суми балів, виділених на модуль. Модульна контрольна робота проводиться у тестовій письмовій формі. Критерії оцінювання знань за модульну контрольну роботу наводиться у пояснювальній записці до неї. Оцінка за модуль визначається як сума набраних балів за поточну роботу та за модульну контрольну роботу.

3. Підсумковий контроль.

Формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» є диференційований залік, який виставляється виключно за результатами поточного та модульного контролю (сума набраних балів за всі модулі). Залік виставляється під час останнього практичного заняття.

Залежно від балів, отриманих за кожний вид навчальної роботи, студент одержує суму балів, яка переводиться в національну оцінку за відповідною шкалою згідно з табл.1:

Таблиця 1. Переведення рейтингу студента за 100-бальною шкалою в оцінку за національною шкалою

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Оцінка «**Відмінно**» виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів навчальної дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «**Добре**» виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з навчальної дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка «**Задовільно**» виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки при виконанні завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом педагогічного працівника.

Оцінка «**Незадовільно**» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.